

חטיבה אקוטית משותפת מבוגרים לשנת 2022

יחידת לימוד משותפת בתוכנית להשתלמות מוכרת בטיפול בחולה מבוגר במצב אקוטי וקריטי מיועדת למשתלמים¹ בתחומי טיפול נמרץ משולב, רפואה דחופה ושכך מוחי.

תכנית הלימודים

שם הקורס	שעות לימוד	יחידות לימוד*
1. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול במצבים חריפים במערכת הקרדיווסקולרית	14	1
2. חוק ומשפט	8	0.5
3. אלקטרוקרדיוגרם (פענוח)	28	2
4. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול במצבים חריפים במערכת העצבים	14	1
5. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול בחולה המונשם	32	2
6. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול במצבים נפרולוגיים חריפים	24	2
7. אמצעים לאבחון	10	1
8. אומדן גופני על פי מערכות הגוף	8	0.5
9. מניעת זיהומים בחולים במצב אקוטי	14	1
10. מבוא למצבי הלם	18	1
11. שחיקה בקרב אחים ואחיות ברפואה דחופה ויחידות לטיפול נמרץ	4	
סה"כ כללי	174	12

¹ עמידה בכלל דרישות ומטלות הקורס במהלך חטיבה משותפת מהווה תנאי קדם למעבר והתחלת מודולה ייחודית

*יחידת לימוד שווה 14 שעות.

1. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול במצבים חריפים במערכת הקרדיווסקולרית (14 שעות)

תיאור הקורס:

קורס זה מתמקד בפתופיזיולוגיה של המערכת הקרדיווסקולרית, מנגנון וויסות כלי הדם, שינויים ביוכימיים ומטבוליים והשפעתם על הלב, בדיקות אבחון, בדיקות מעבדה ואמצעי ניטור המודינמי במסגרת האומדן הקרדיווסקולרי, כולל שימוש בטכנולוגיות מתקדמות.

תכני הקורס:

- פתופיזיולוגיה מורכבת של המערכת הקרדיווסקולרית ומנגנון וויסות של פעילות הלב וכלי הדם.
- שינויים ביוכימיים ומטבוליים והשפעתם על הלב.
- בדיקות אבחון ומעבדה במסגרת האומדן הקרדיווסקולרי כגון:
  - ✓ אקו לב, TTE, TEE
  - ✓ מיפוי לב
  - ✓ Cardiac CT
  - ✓ אנזימי לב
- שימוש בטכנולוגיות ועזרים כגון קוצבי לב כולל קיצוב חיצוני ודפיברילטורים פנימיים מסוגים שונים, מצבים המחייבים את החדרתם, תפעולם, סיבוכים והפרעות.
- אמצעי ניטור במצבים חריפים במערכת הלב וכלי דם:
  - ✓ CVP
  - ✓ קו עורקי
- פעולות סיעוד ופעולות חריגות בתחום הקרדיוולוגיה הכוללות:
  - ✓ הוצאת קו עורקי
  - ✓ שאיבת דם מקו עורקי פתוח
  - ✓ לקיחת דם לבדיקות, לרבות דגימת דם עורקי לגזים
  - ✓ שאיבת דם לסוג והצלבה, הזמנת דם ומוצריו
  - ✓ הזרקה בדחף של תרופות לווריד
  - ✓ הזרקה בדחף של תרופות לצנתר בווריד מרכזי ומערכות חלופיות לווריד
  - ✓ טיפול בצנתר מרכזי

2. חוק ומשפט (8 שעות)

תיאור הקורס:

במסגרת הקורס ידונו היבטים בחוק ומשפט לרבות הגדרת מעמדה המשפטי של האחות כמטפל בהתבסס על רשימת החוקים, חוזרים ונהלים המופיעים ברשימה המצורפת.

תכני הקורס:

- חוקים, פסקי דין ואספקטים משפטיים הקשורים לטיפול בחולים במצב אקוטי, חולים מחוסרי הכרה ומונשמים, לרבות סוגיית ההסכמה מדעת, חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות
- פסקי דין המתייחסים למעמד המשפחה והאפוטרופוס כשותפים לקבלת החלטות בטיפול בחולה
- היבטים בסדר הדין הפלילי - חוק העונשין
- המסגרת החוקית המעגנת את העיסוק בסייעוד: פקודת הרופאים, תקנות בריאות העם וחוק המרשם הפלילי
- היבטים של סמכות, אחריות ומתן דין בעבודת האחות המטפלת בחולים במצב קריטי ואקוטי
- העשייה המקצועית לשמירה על סמכויות והגדרת המקצוע - פעולות סיעוד, פעולות חריגות ומיצוי מלוא הפונטציאל המקצועי
- דיון בדילמות אתיות ומשפטיות במסגרת הטיפול בחולה במצב קריטי ואקוטי **לרבות אתיקה ביחסי מטפל מטופל - בניית אמון ואי חריגה מגבולות הטיפול המקצועיים במפגש הטיפולי.**

3. אלקטרוקרדיוגרם (פענוח) (28 שעות)

תיאור הקורס:

קורס זה מתמקד ביסודות האק"ג התקין ואלקטרופיזיולוגיה של מערכת הלב, הקניית כלים ומיומנויות מתקדמות בהבנה, פענוח וניתוח תרשימי אק"ג תוך הבנת המנגנונים המופעלים ומשפיעים על קצב הלב. הקורס ישלב הרצאות פרונטליות ותרגול פענוח תרשימי אק"ג.

תכני הקורס:

- ביטויי ההולכה על תרשים האק"ג
- צורת קומפלקס פרוזדורי וחדרי
- קצב סינוס
- זיהוי אק"ג פתולוגי ואבחון הפרעות שכיחות בקצב הלב במבוגרים והטיפול בהם:
  - ✓ טכיקרדיה
  - ✓ ברדיקרדיה
  - ✓ הפרעות קצב ממקור חדרי

- ✓ הפרעות קצב ממקור פרוזדורי
- ✓ חסמים (AV-block)
- ✓ Junctional dysrhythmias
- ✓ הפרעות אלקטרוליטיות וביטויים באק"ג

4. פתולוגיות ועקרונות טיפול במצבים חריפים של מערכת העצבים (14 שעות)

תיאור הקורס:

קורס זה מתמקד בהקניית ידע והבנת העקרונות המנחים במעקב וטיפול בחולה מחוסר הכרה.

תכני הקורס:

- אומדן וניטור חולה מחוסר הכרה
- אומדן תפקוד גזע המוח וסימנים ניירולוגיים חריפים
- מוות מוחי (גורמים, סימנים, חוק קביעת מוות מוחי נשימתי, בדיקות אבחון, תרומת אברים)
- כאב חריף (אומדן, עקרונות טיפול וטכניקות לשיכוך כאב)

5. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול בחולה המונשם (32 שעות)

תיאור הקורס:

קורס זה מתמקד בהקניית ידע רחב בנושא הפיזיולוגיה של הנשימה, עקרונות ושיטות ההנשמה המלאכותית וטיפול בחולה המונשם.

תכני הקורס:

- אמצעים לאבחון אי ספיקה נשימתית חריפה וכרונית (כגון: תפקודי ריאות, הדמייה, בדיקות דם) – פיענוח הבדיקות ילמד בפרק הדימות
- טיפול באי ספיקה נשימתית חריפה וכרונית:
  - ✓ מתן חמצן ואדים: עקרונות, דרכים ואמצעים, אמצעי זהירות, מניעת סיבוכים
  - ✓ עקרונות וקריטריונים לבחירת דרכי הנשמה
  - ✓ הנשמה לא פולשנית: אינדיקציות, עקרונות וסיבוכים
  - ✓ הנשמה פולשנית: אינדיקציות, עקרונות פעולת מכשירי הנשמה שונים, סיבוכי ההנשמה
  - ✓ טיפול, ניטור ומעקב בחולה המונשם
  - ✓ שיטות שאיבה מדרכי נשימה: עקרונות, טכניקות, מניעת זיהומים
  - ✓ פענוח תוצאות בדיקות דם לגזים

- טיפול בפיום קנה (טרכיאוסטומיה):

- ✓ אינדיקציות, התוויות נגד, יתרונות וחסרונות
- ✓ סוגי קנולות
- ✓ נוהל טיפול בטרכיאוסטומיה כולל שאיבה הפרשות
- ✓ החלפת קנולה: נוהל החלפת קנולה, החלפה באופן מתוכנן, דחוף, פתרון בעיות נלוות וסיבוכים, החזרת קנולה לקנה הנשימה כפעולה מצילת חיים
- ✓ הוצאה וגמילה מקנולה
- ✓ סיבוכי טרכיאוסטומי ופעולות חירום
- ✓ סוגיות בהדרכת המטופל ומשפחתו

- פעולות סיעוד ופעולות חריגות הקשורות לטיפול בחולה המונשם
- ✓ חיבור וניתוק מנשם מחולה
- ✓ התאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה ממנשם

6. פתופיזיולוגיה ועקרונות טיפול במצבים נפרולוגיים חריפים (24 שעות) תיאור הקורס:

הקורס יתמקד בפתופיזיולוגיה מורכבת של מערכת הכליה והשתן ועקרונות הטיפול במצבים נפרולוגיים חריפים.

תכני הקורס:

- פתופיזיולוגיה של מערכת השתן
- משמעות הסימנים, הסימפטומים וביטויי המחלה
- זיהוי וטיפול בהפרעות במאזן חומצי בסיסי
- מצבי חירום בנפרולוגיה
- מחלות כליה חריפות וטיפול בהן
- הפרעות במאזן הנוזלים והאלקטרוליטים והטיפול בהם בחולים מורכבים ונפרולוגים
- שיטות ועקרונות הטיפול במצבי אי ספיקת כליות חריפה כגון דיאליזה דחופה, כולל הדגשים מטבוליים

7. אמצעים לאבחון (10 שעות)

תיאור הקורס:

במסגרת הקורס ילמדו בדיקות דימות המותאמות למצבו של החולה ואבחנתו המשוערת ופענוחן.

תכני הקורס:

- בדיקות הדמיה על פי מערכות גוף: עקרונות, התוויות לשימוש, יתרונות וחסרונות, מגבלות, סיבוכים ופענוח תוצאות:
- רנטגן

- CT
- MRI
- US
- מיפוי לב וריאות
-

8. אומדן גופני על פי מערכות גוף (8 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בעקרונות תיאורטיים ותרגול ביצוע מעשי של האומדן הגופני על פי מערכות גוף עיקריות.

*אומדן גופני על פי מערכות גוף שונות יתורגל במסגרת מודולה ייחודית

תכני הקורס:

- תרגול מיומנויות אומדן גופני על פי מערכות: נוירולוגית, קרדיווסקולרית, נשימה ובטן

9. מניעת זיהומים בחולים במצב אקוטי (14 שעות)

תיאור הקורס:

קורס זה יעסוק במחלות זיהומיות כבעיה מרכזית במערך אשפוזו של החולה האקוטי וגורם עיקרי לתחלואה ותמותה

תכני הקורס:

- מאפייני היחידה לטיפול נמרץ בזיקה לנושא הזיהומים
- הכרת מחלות מייצגות חשובות, גורמיהן, הפתופיזיולוגיה שלהן והכרת העקרונות למניעתן, לרבות: דלקת ריאות נרכשת, דלקת נרכשת בדרכי השתן, אלח דם
- הגדרה ואפיון החיידקים העמידים לטיפול אנטיביוטי והתמודדות הצוות המטפל במניעת זיהומים צולבים בפעילותו המקצועית
- דרכים ואמצעים למניעת זיהומים בכלל, וביחידות לטיפול נמרץ בפרט ועקרונות לבטיחות העובד והמטופל

10. מצבי הלם (18 שעות)

תכני הקורס:

- מתן דם, נוהל מתן דם ופעולת סיעוד שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצריו
- פגיעות סביבתיות: הרעלות והכשות, טביעה, פגיעות אקלים (קור וחום)
- הגישה והטיפול במתארים חריגים כמו: אב"כ, אט"ה, אר"ן

11. שחיקה בקרב אחים ואחיות ברפואה דחופה ויחידות לטיפול נמרץ (4 שעות)

- כלים להתמודדות עם שחיקה

רשימה ביבליוגרפית מעודכנת לשנת 2022

מודולה משותפת אקוטית מבוגרים

מקורות משותפים לכלל הקורסים

חוזרי מינהל הסיעוד המתפרסמים מעת לעת הינם מליבת העשייה ועל כן מחייבים את המשתלמות להתעדכן באופן שוטף. אי לכך, כלל חוזרי מינהל הסיעוד שיפורסמו / יעודכנו עד למועד בחינת הגמר הממשלתית יהיו חלק מהסילבוס המחייב לבחינה.

Morton, P., Fontaine, D. (2017). *Critical Care Nursing: A Holistic Approach* (11th ed.).

Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Comerford, K. (Ed.). (2021). *Nursing 2021 Drug Handbook*. Philadelphia, PA: Wolters

Kluwer.

מסגרת חוקית לעבודת האחות:

1. תקנות הרופאים (כשירויות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א – 2001
2. חוזר מנכ"ל מס' 43/2009 - פעולות סיעוד – עדכון חוזר 9/07 (מתאריך 17.05.07)
3. חוזר מנהל הסיעוד מס' 43/2001 – פעולות סיעוד
4. חוזר מנהל הסיעוד מס' 45/2001 – קובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות, מהדורה רביעית מעודכנת
5. חוזר מנהל הסיעוד מס' 87/2010 - מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים
6. חוזר מנהל הסיעוד 99/2013 – מומחיות בסיעוד
7. חוזר מנהל הסיעוד מס' 177/2021 – אחריות משמרת במחלקות, מרפאות ויחידות טיפול (כלליות ומיוחדות) באשפוז ובקהילה – עדכון 2021
8. חוזר מנהל הסיעוד מס' 187/2021 – ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי
9. חוזר מנהל הסיעוד מס' 118/2016 – הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי, עדכון 2016
10. חוזר מינהל הסיעוד מס' 144/18 – מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז והקהילה

11. חוזר מינהל הסיעוד מס' 151/19 תהליך העברת משמרת "מקל" – במערך האשפוז והקהילה
12. חוזר מינהל הסיעוד מס' 145/19 איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה
13. חוזר מינהל הרפואה מס' 15/09 – הגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי
14. חוזר המנהל הכללי מס' 6/2021- טיפול בתלונות בעקבות פגיעה או הטרדה מינית במהלך טיפול רפואי. <https://www.gov.il/he/Departments/policies/mk06-2021>